

1

De scheurkalender aan de keukenmuur stond op 4 december en de ochtend geurde naar kaneel.

Ella trok zonder erbij na te denken voor de derde dag op rij dezelfde sokken aan.

Vandaag wilde ze eindelijk beginnen met haar eigen YouTube-kanaal, maar hoe kwam ze aan spannende verhalen om te filmen? Een uil op het balkon, een inbreker die door de struiken sloop met een zak op zijn rug, een egel die van de melk kwam snoepen die ze altijd klaarzette... gebeurden dat soort dingen niet altijd net wanneer ze lag te slapen? Er zat niets anders op: ze moest dus voortaan 's nachts wakker blijven om te filmen.

Naast haar ontbijtbord lag een citroengele envelop met daarop in vreemde blauwgrijze letters *Aan mejuffrouw* en dan pas Ella enzovoort. Ella vond die *mejuffrouw* raar, ze had dat woord nog nooit gehoord.

Ze zette de envelop schuin tegen de pot honing en terwijl ze een haarlok om haar wijsvinger wikkelde, bleef ze er een tijdje naar kijken. Dit kon alleen maar de uitnodiging zijn voor het verjaardagsfeestje van Up, haar buurjongen en beste vriend.

Ze pakte een scherp mes uit de keukenla en gebruikte dat als briefopener. Up had zelfs een vreemde postzegel op de envelop gekleefd. Die jongen wist precies waar ze van hield: spanning en mysterie. Net zoals zij wist van zijn mateloze fascinatie voor de dood, en al lang bedacht had wat ze hem voor zijn verjaardag wilde geven: een plastic skelet dat ze in de tweedehandswinkel had gezien. Een broer had Ella niet, maar Up was een prima vervanger. Nogal onvoorzichtig sneed ze het papier open.

In de envelop zaten een treinticket en een ansichtkaart met een kat erop. De kat had een blauwgrijze vacht en, net als Ella, lichtgroene ogen. Op de achterkant van de kaart stond in een hoekig handschrift:

Ella, het is de hoogste tijd dat jij en ik elkaar leren kennen. ECHT leren kennen, bedoel ik dus. Kom je in de eerste week van de kerstvakantie bij me logeren?

En daaronder, alsof het de normaalste zaak van de wereld was:

Je oma

In de linkeronderhoek van de kaart stond nog gedrukt: *Kartuizer kat, genoemd naar de geheimzinnige middeleeuwse kartuizer monniken. Zij leefden als kluizenaars.*

Oké, haar voorspelling klopte dus half: ze werd wel uitgenodigd, alleen niet door Up. En niet voor een feestje, maar om haar oma beter te leren kennen. Vreemd.

Ella had, zoals de meeste mensen, vier grootouders. Aan de ene kant had je omie en opie, die kende ze al haar hele leven. Ze kwamen vaak langs en ook als er niets te vieren viel, brachten ze wel eens een cadeautje mee. En dan had je haar vaders ouders. Opa was al heel lang dood, dat wist ze, en oma was er eigenlijk nooit, zelfs niet wanneer Ella jarig was. Ja, dan belde ze wel natuurlijk, maar verder dan ‘heb je een leuke dag?’ en ‘hoe gaat het op school?’ ging het gesprek niet. Ze stortte wat geld op een rekening en daar mocht Ella dan zelf iets leuks mee kopen, dat was het.

Ella’s vader belde wel regelmatig met oma, want er was geen ruzie of zo, maar bezoek werd zo vaak uitgesteld dat het er nooit van kwam. De laatste keer dat oma bij hen was, kon Ella zich niet eens meer herinneren, zo klein was ze toen nog.

‘Mijn moeder trekt zich meer en meer terug in haar eigen wereldje,’ zei haar vader soms. ‘Ze wordt een echte kluizenaar. Ik moet het meestal meerdere keren proberen voordat ze eindelijk zin heeft om de telefoon op te nemen.’

En dan nam hij zich voor om binnenkort weer eens naar het zuiden te rijden, tot in het piepkleine gat aan de Franse grens waar oma woonde en waar hij zelf was opgegroeid, maar waar hij nu dus nooit meer kwam. Buteau heette die plek, wat je als ‘Buto’ moest uitspreken. Maar Ella’s moeder zei ‘Pluto’, naar de dwergplaneet aan de rand van ons zonnestelsel: je wist dat het bestond, maar je ging er nooit heen.

Bij wie zou ik het liefst gaan logeren: bij omie of bij oma? stond Ella zich die avond voor haar slaapkamerraam af te vragen.

Ella had nooit keuzestress. Gewoon of speciaal? Met slagroom of zonder? De witte veters erin of de fluoegle? Ze wist altijd vanzelf wat ze moest zeggen, zonder nadenken. Nu ook. Maar niemand vroeg haar iets.

De tweede brief kwam op een naar bloemen geurende lenteochtend. Hij zat in precies zo’n citroengele envelop als de eerste, die ergens in haar kamer rondslingerde met de kaart en het treinticket er nog in. De logeerpartij was namelijk niet doorgegaan.

‘Het is alweer zo lang geleden dat oma en jij elkaar zagen, jullie zijn ondertussen vreemden voor elkaar,’ had Ella’s moeder gezegd. ‘Dus om dan nu ineens een kind van twaalf jaar uit te nodigen...’

‘Daarom juist,’ had Ella gezegd, ‘als ik niet ga, worden we steeds vreemder voor elkaar.’ En: ‘Ik ben bijna dertien!’

‘Maakt niet uit, je bent nog véél te jong om in je eentje op reis te gaan,’ had haar moeder beslist.

‘Weet je wat? We gaan binnenkort sámen bij oma op bezoek, dan kunnen jullie elkaar ook beter leren kennen,’ had haar vader voorgesteld. Maar daar was natuurlijk weer niets van gekomen.

Ook in de tweede envelop zaten een ticket en een kaart, nu met een ooievaar erop. Op de achterkant stond alleen gedrukte tekst: *Een ooievaar is door de natuur geprogrammeerd om al op heel jonge leeftijd de grote trek naar het zuiden te maken.*

Was dat zo? Ella vroeg het aan haar moeder, die de kaart bekeek en beledigd ‘Kom op, zeg!’ riep. Dus toen vroeg Ella het aan Up, die een kei was op Google.

Ja, het klopte, maar dat boeide Ella’s moeder niet. ‘Snap je dan niet wat ze bedoelt met die ooievaar?’ mopperde ze.

‘Tuurlijk wel, mam, oma denkt dat ik voorbestemd ben om minstens één keer bij haar te gaan logeren. Denk ik zelf ook trouwens. Dus... Mag het? In mei hebben we een hele week vakantie.’

Nee, het mocht niet van mam. Nog niet.

Up, die met Ella mee naar huis was gekomen, loerde naar haar vader die fronsend de kaart bestudeerde. ‘Wat is er aan de hand met die oma van je?’ fluisterde hij in Ella’s oor.

‘Niks, hoezo?’

‘Hoezo, niks? Waarom wil ze dan dat je haar opzoekt?’

Ella haalde haar schouders op. ‘Ze is vast eenzaam. Ze woont nogal achteraf.’

Up schudde zijn hoofd. ‘Nee, dat kan niet alles zijn, ze woont daar toch al lang? Waarom stuurt ze nu dan ineens de ene kaart na de andere? Er is vast meer aan de hand.’

Typisch Up om zoiets te denken, die jongen zag overal mysteries. Dat iemand zich eenzaam voelde, kon hij zich niet voorstellen, want zelf zat hij het liefst urenlang alleen op zijn kamer.

Ella lachte om Ups voorgevoel, maar toen ze 's avonds met haar camera in de hand door het raam stond te kijken, begon ze te twijfelen. Waarom wilde oma haar na al die jaren eigenlijk ineens beter leren kennen? *ECHT leren kennen, bedoel ik dus*, zo stond het toch op die eerste kaart? Of was het misschien omgekeerd? Wilde oma dat Ella háár 'echt' leerde kennen? Het klonk inderdaad alsof er meer aan de hand was. Had Up gelijk? Had oma iets bijzonders te vertellen?

Het was al bijna middernacht en er was nog steeds geen uil te zien, geen inbreker en zelfs geen egel. Kon ze niet beter met een cupcakekanaal beginnen?

Ella staaarde naar de lege straat, met om de zoveel meter een lantaarnpaal terwijl er niemand was die licht nodig had. Zou oma nu net als zij nog wakker zijn? Dan voelde ze zich vast dubbel eenzaam, want de rest van de wereld sliep en Ella stelde zich voor dat er in Buteau geen lantaarns waren om het gezellig te maken. Arme oma. Ella kreeg ineens heel veel zin om haar te bezoeken, maar hoe kreeg ze haar ouders ooit zover?

De derde brief kwam vlak voor de zomer, op een ochtend die naar aardbeien rook. Maar Ella maakte hem niet eens open. Ze liet hem in de keuken liggen alsof die hele oma haar niks meer kon schelen.

Dat ze de envelop negeerde, maakte deel uit van Ella's plannetje. Haar ouders waren de laatste tijd namelijk allergisch voor haar zogenaamde slordigheidsfoutjes. Ze bleven maar dingen roepen als

‘Ella, doe de lichten uit!’, ‘Gooi je handdoek niet op de grond!’ en ‘Zet je bord in de vaatwasser!’. Bovendien noemden ze Ella voortdurend *schermverslaafd* en gebruikten ze steeds vaker de woorden *opvoedkundig* en *verantwoord*. Of *onverantwoord*. Dus gokte Ella erop dat een ongeopende brief bij haar ouders op hun opvoedkundige zenuwen zou gaan werken.

Ik zit hoe dan ook goed, bedacht ze. Als ze niets over de rondslingerende brief zeggen, dan kunnen ze voortaan ook niet meer klagen over rondslingerende handdoeken. Maar als ze vinden dat ik mijn post netjes open moet maken, dan moeten ze het ook goed vinden dat ik iets met de inhoud doe. Wat voor zin heeft het anders om zo’n envelop open te maken? We weten alle drie wat erin zit, toch?

Sluit als een bus, vond Ella zelf. Geen speld tussen te krijgen.

‘Die brief,’ mompelde haar vader drie dagen later, met zijn neus in de krant. ‘Van oma. Doe je daar nog iets mee?’

‘Brief?’ mompelde Ella, swipend, terug. ‘O die, nah, geen zin. Laat maar.’

Haar vader keek op. ‘Laat maar? Zo werkt het niet, Ella. Brieven kunnen belangrijk zijn, zelfs als je denkt te weten wat erin staat.’

‘Hmpfff...’ was Ella’s reactie, stil en onverstaanbaar, gefocust op een nieuw level.

Nu mompelde haar vader niet meer, hij sprak luid en duidelijk: ‘Ella, leg dat ding weg en luister naar me. Een normaal mens opent zijn brieven en daarmee uit.’

Yes, dacht Ella, opvoedkunde werkt!

Even later stak ze een nieuw treinticket in de lucht.

‘En?’ vroeg ze, met een listig lachje.

Er werd overlegd.

Ella stopte het ticket terug in de envelop en haalde er een kaart uit. Er stond een half afgebouwde brug over een rivier op. Het laatste stuk naar de andere oever ontbrak nog. Achterop stond: *De klok tikt*, in het bekende blauwgrijze handschrift.

Waarom had oma zo'n haast? Had Up dan toch gelijk?

Er werd nog steeds overlegd. Ella's vader vond dat Ella haar eigen oma toch ooit moest leren kennen. 'Daar hebben ze als bloedverwanten allebei recht op,' zei hij. 'Ergens horen ze bij elkaar. Van mij mag ze gaan.'

'Maar van mij niet,' hield Ella's moeder vol. 'Ze is nog steeds veel te jong om alleen te gaan. Waarom breng je haar niet?'

Maar nee, daar had haar vader écht geen tijd voor.

Die avond zat Ella urenlang gezellig in haar zitzak naar muziek te luisteren. Slapen deed ze nog niet, dromen wel. Ze droomde van een lieve oma met een kroon van grijze vlechten op haar hoofd en een mand vol zelfgemaakt lekkers aan de arm. Met kleine schattige stapjes kwam ze Ella tegemoet op het perron van een Harry Potterachtig station, waar een oude stoomtrein stond na te puffen van de lange reis.

Zou het echt zo gaan? Of zou ze dat nooit te weten komen?

Onderweg naar het toilet bleef ze even staan bij de deur van de grote slaapkamer. Daarachter ging het overleg nog steeds door, nu met slaapkamerstemmen.

Haar vader klonk overtuigd: 'Je kent mijn moeder toch? Grote kans dat ze geen wifi heeft. Laat Ella daar maar lekker afkicken van haar schermverslaving.'

Wat? Ha ha, had pap nog nooit van 4G gehoord?

‘Wrimwram woeder, gaarnom wella’ – dat was haar moeder, veel te zacht. Ella moest haar oor tegen de deur leggen. Haar vader zei iets over leren loslaten. En ze meende het woord ‘hellehond’ te verstaan.

Ze zette onbewust een stapje achteruit. Waar ging dit over?

Daar was haar moeder weer: ‘...dan op jouw verantwoordelijkheid.’

Yes, Ella balde opgetogen haar vuisten. Gaf mam zich gewonnen?

‘En als ze onderweg ontvoerd wordt, dan is het jouw schuld,’ hoorde ze.

Haar vader grinnikte. ‘Ella ontvoeren? Geloof me, daar hebben ze hun handen meer dan vol aan. Die brengen ze dan vast heel snel weer terug.’

2

Sommige dromen vergeet je, andere worden steeds onwaarschijnlijker. En enkele dromen komen gewoon uit. Als je tenminste niet te veel op de details let. De trein was bijvoorbeeld geen stoere stoomtrein, maar een afgeleefd geval dat piepte en kraakte en vanbinnen naar natte jassen rook, ook nadat Ella alle raampjes opengeschoven had.

Omdat ze zelf kon beslissen, ging ze eerst aan de linkerkant zitten, toen rechts en uiteindelijk toch weer links. De coupé was verder leeg, dus niemand vond dat irritant.

Toen ze moest overstappen, had ze een kwartier. Ze kocht een zak schepsnoep om later te delen met oma en bleef staan bij een jongen die uitbundig op een bakfietspiano speelde.

'Are you happy?' riep de muzikant tussen twee coupletten in.

Ja, dacht Ella, want dat was precies hoe ze zich voelde: als een gelukkige, vrije ooievaar die naar het zuiden trok.

Het landschap werd heuvelachtig en groen, en de trein reed af en toe kilometerslang door een bos. Ella keek haar ogen uit: ze zag hazen, herten, roofvogels en zelfs een vluchtende familie everzwijnen. Ze wilde er meteen Up over appen, maar dat lukte niet. Geen bereik.

Toen de conducteur langskwam, haalde ze vlug het ticket uit haar rugzak. 'Buteau,' las hij half hardop. Hij keek haar aan. 'Het eindpunt van deze trein. Grappig, ik kom maar weinig mensen tegen die daarnaartoe reizen.'

Voor het eerst sinds ze vanmorgen de deur van haar kamer achter zich had dichtgetrokken, sloop er een tikje onrust in Ella's hart.

Waar zou ze straks terechtkomen? Volgens haar vader woonde oma in een soort boerderij. Maar klopte dat nog? Misschien zat ze ondertussen wel in een klein kamertje in een bejaardentehuis waar het naar plas en vieze soep rook. Misschien moest Ella wel iedere middag bingo spelen. Ze begon zich langzaam af te vragen of dit nou eigenlijk wel zo'n goed idee...

WOESSJJJJJJJ – een knal, gevolgd door een hoge fluittoon, blies in een woeste vlaag door de wagon. Terwijl haar hersenen alarm sloegen, zag Ella een reeks flitsen op maar een armlengte afstand van haar vandaan. Het duurde een paar lange seconden voordat ze besepte dat het een trein was die vanuit de andere richting voorbijdenderde. Precies in een tunnel hadden ze elkaar gekruist en een luchtverplaatsing veroorzaakt die Ella's gepieker meenam.

En toen was de zon ineens terug. De trein leek weer vrij te kunnen ademen en zette koers naar de bestemming in de verte, waar de sporen ophielden omdat er een gebouw in de weg stond. Het eindstation, waar Ella's oma op haar wachtte.

Ella was dringend aan frisse lucht toe. Ze pakte haar rugzak en wipte de trein uit. Ze kon niet wachten om eindelijk haar oma te zien.

Halverwege het perron bevroor ze. De zak snoep! Dat kwam door de zenuwen, dan vergat ze dingen. Ze begon nog te rennen, maar het was al te laat. De deuren schoven dicht en de wagons gleden traag maar onherroepelijk van haar weg, in de richting waar ze vandaan kwam. Ella keek de trein na en voelde een prikje van verlangen om mee te gaan naar huis. Maar haar reis eindigde hier, op een verlaten perron onder een bordje waar *BUTEAU* op stond.

Oma had beloofd om Ella op te halen van het station, maar ze

had vast wat vertraging. Ella zag in ieder geval niemand. Om de tijd te doden, pakte ze haar telefoon. Gelukkig, hier was wel volop bereik.

Ze deed wat ze meestal deed als ze moest wachten: zichzelf filmen en tegelijk haar favoriete nummer playbacken. Werkte altijd. Ze tolde rond op het perron, lippte de tekst mee en kronkelde bezwerend met haar vrije hand. Ze stuurde het filmpje naar Up, die reageerde met een hele reeks smileys. Plus: *wow daar stijgt iemand op uit de grond!*

Wat?

Ze keek de beelden terug. Up had gelijk: op de achtergrond, op de plek waar een roltrap naar boven kwam, verrees een gestalte uit de diepte.

Ella's blik flitste zoekend over het perron en bleef hangen bij een bank wat verderop. Ja, daar zat iemand, heel onopvallend, haar te observeren. Een man, dacht ze eerst. Een man in een donkere werkbreek met daaronder grijze laarzen, en met een versleten bruin jasje aan en een hoed op. Voor het gezicht zweefde een sluier van sigarettenrook.

Ella liet haar telefoon zakken. In haar hand klonk het geluid van een binnenkomend bericht, maar dat drong niet tot haar door. Ze werd onweerstaanbaar naar die bank gelokt. Niet dat de persoon die erop zat iets zei of deed, helemaal niet. Het leek alsof er nog maar twee levende wezens op de wereld waren, als je de opfladderende duiven tenminste even niet meetelde.

In de ogen achter het rookgordijn flikkerde een felle tint groen. Precies het soort groen dat ze zag wanneer ze zichzelf in de spiegel aankeek.

‘Je lijkt op mij. Maar ook op je moeder,’ fluisterde de figuur op de bank.

Ella wist niet wat ze moest zeggen. Leek ze echt op dit vreemde mens? Ze stond daar maar te staren en probeerde de stinkende sigarettenrook niet in te ademen. Dit was niet wat ze verwacht had.

‘Mijn moeder?’ Ze keek snel op haar telefoon. Drie nieuwe berichten van mam: of ze er al was en of oma haar al gevonden had?

Ja alles oké schreef ze terug, hoewel ze daar nog helemaal niet zo zeker van was.

De zenuwen in haar buik begonnen te trillen. Had ze Up maar meegevraagd. Maar Up was niet uitgenodigd, alleen zij.

Haar moeder had haar al zo vaak gewaarschuwd: ‘Je stelt je de dingen meestal veel te mooi voor, alsof het leven één grote kermis is. Maar onthou alsjeblieft: er zijn ook koude kermissen.’

Was dit zo’n koude kermis? Het grote avontuur waar Ella zich zo op verheugd had, was in haar verbeelding lekker spannend en gezellig begonnen. En daarna zou het steeds spannender en gezelliger worden. Maar bij het zien van deze onbeweeglijke vreemde begon haar opgetogen gevoel te kantelen.

Er klonk een stem door de luidsprekers: ‘Beste reizigers, de laatste trein van vandaag is zojuist vertrokken. Gelieve u naar de uitgang te begeven, het station sluit zo meteen de deuren.’

Nu kwam er eindelijk beweging in de persoon op de bank. Ella kon onmogelijk aan het woord ‘oma’ denken.

‘Kom je?’ vroeg het oma-wezen, nu met een voorzichtige glimlach.

Ja, wat kon ze anders doen? Ze kende hier niks of niemand. O, en dan vergat ze ook nog haar rugzak. Dat beseftte ze pas bij de

uitgang, dus toen moest ze ook nog heel snel terugrennen door het station, terwijl rij na rij alle lichten achter haar uitgingen.

Het kleine stationsplein van Buteau was uitgestorven, op één bestelwagen na die als een of ander oud beest puffend en ronkend met zijn achterste naar Ella gekeerd stond. Kwam de rook die om de auto heen hing uit het raampje of uit de motor?

Uit allebei, begreep Ella zodra ze het portier opende en een walm van benzine en sigaretten in haar gezicht kreeg.

De wagen had een brede voorbank waarop je gemakkelijk knus met z'n drieën naast elkaar kon zitten. Maar ze waren maar met twee en knus vond Ella het allerminst.

'Stap in,' sprak de bestuurster, zonder de sigaret uit haar mond te nemen. Ze gaf alvast een flinke dot gas.

Ella tilde haar rugzak op, maar op het laatste moment bedacht ze zich. Ineens wist ze niets meer zeker. 'U, ehm... u bent wel echt mijn oma, toch? Dat ik niet per ongeluk...'

De ander keek haar ongemakkelijk aan, de ogen half dichtgeknepen.

'Oma,' zei ze zacht, alsof ze het woord op haar tong proefde. 'Jawel, tuurlijk wel, stamboomkundig gezien. Maar je mag gewoon jij en Astrid zeggen, hoor. Als je dat liever doet. Ik bedoel...'

Ella aarzelde. 'Hoelang is het rijden naar uw huis?'

Astrid haalde haar schouders op. 'Tien minuten. Hoezo, word je wagenziek?' Ze rommelde in het dashboardkastje. 'Sneller kan ook, dan moet ik alleen even mijn bril...'

Ella bleef staan. Ze keek nog één keer om en zag hoe de stationschef de poort van het station op slot draaide en er gehaast vandoor ging.

‘Wagenziek? Nee, normaal niet, alleen...’

De bril was terecht. Astrid zette hem op haar neus. De glazen waren nogal dik, zodat ze ineens op een onschuldige uil leek.

Vooruit dan maar, besloot Ella uiteindelijk. Wat moest ze anders?